

Mondelinge vraag van Mevrouw Athénaïs Cazalis de Fondouce over de toestand van de bomen op het Leopoldvilleplein en in de omliggende straten

Wij werden door meerdere bewoners aangesproken over de zorgwekkende toestand van de bomen op het Leopoldstadplein en in het bijzonder in de vroegere hondenlosloopzone die momenteel wordt gebruikt als tijdelijke speelplaats voor de school Claire Joie.

Meerdere bomen zouden gevorderde tekenen van waterstress en hittestress vertonen: weinig gebladerte, zichtbare verzwakking en grote aanwezigheid van dood hout op sommige oude exemplaren. De bewoners hebben vooral vragen over de eventuele impact van de laag dolomiet die onlangs op de bodem van deze ruimte werd gestort. Die zou er volgens hen voor zorgen dat de bodem minder doorlaatbaar is en zou het de bomen nog moeilijker maken tijdens periodes van extreme warmte.

Behalve op het Leopoldstadplein lijken ook meerdere bomen in de omliggende straten te lijden onder hittestress en warmtestress. In deze dichtbebouwde en sterk verharde wijk, zoals elders waar hittegolven de hitte-eilanden versterken, is het behoud van het bomenbestand nochtans essentieel, zowel voor de verkoeling van de openbare ruimte als voor de bescherming van de bewoners, in het bijzonder van kinderen en kwetsbare personen.

De situatie is vooral zorgwekkend omdat de kinderen van Claire Joie elke dag afhankelijk zijn van deze buitenruimte voor hun speeltijd. Door de slechtere toestand van de bomen is er minder schaduw wanneer het warm is en de eventuele aanwezigheid van dode takken kan een risico vormen voor hun veiligheid.

Wij hebben dus de volgende vragen:

Hebben de gemeentediensten onlangs de gezondheidstoestand van de bomen op het Leopoldstadplein geëvalueerd? Zo ja, welke maatregelen voor onderhoud, beveiliging of vervanging zijn gepland?

Wordt er bijzondere aandacht besteed aan de veiligheid van de kinderen van de school Claire Joie die deze ruimte dagelijks gebruiken als tijdelijke speelplaats, vooral wat betreft de nood aan schaduw bij hitte, de aanwezigheid van dood hout en de algemene toestand van de bomen?

Werd een analyse gemaakt van de gevolgen van de gestorte dolomiet op de gezondheid van de bomen, de doorlaatbaarheid van de bodem en de insijpeling van het water?

Welke concrete maatregelen is het college van plan te nemen om het hydrologisch regime van het Leopoldstadplein en de omliggende straten te verbeteren om de bestaande bomen meer bestand te maken tegen hittegolven en het bomenbestand, dat absoluut noodzakelijk is voor verkoeling in de wijk, duurzaam te beschermen?

Ik dank alvast de diensten die de antwoorden op deze vragen zullen voorbereiden.

Antwoord :

De burgemeester

Bedankt, mevrouw. Ik ga proberen uw vragen punt per punt beantwoorden.

De eerste vraag betreft de vraag of de gemeentediensten recent een sanitaire evaluatie van de bomen hebben uitgevoerd en welke maatregelen eventueel zijn genomen. Het antwoord is ja: de evaluatie van de gezondheidstoestand van het gemeentelijke bomenbestand wordt jaarlijks uitgevoerd. Deze opvolging wordt aangevuld met occasionele observaties, onder meer op basis van meldingen van buurtbewoners, interne communicatie of waarnemingen van de tuinmannen of gemeentelijke medewerkers.

Het onderhoud van de bomen gebeurt door de gemeentelijke diensten wanneer de ingrepen kunnen worden uitgevoerd in veilige omstandigheden en haalbaar zijn met onze menselijke en technische middelen. Of het onderhoud gebeurt door gespecialiseerde bedrijven, bijvoorbeeld wanneer specifieke vaardigheden en bijzondere uitrusting nodig zijn.

Tweede vraag: veiligheid van de kinderen van de school Claire-Joie. Ja, er is bijzondere aandacht besteed aan de veiligheid van alle gebruikers van het plein, en meer bepaald aan de kinderen die hier komen. Het klopt dat het plein voor hen dienstdoet als speelplaats, gezien de beperkte ruimte van de school. De eerste waarnemingen hebben het mogelijk gemaakt bepaalde bomen te identificeren die een ingreep vereisen. Er is voorzien om dode of sterk verzwakte bomen te vellen en te vervangen, waaronder een kersenboom en een kastanjeboom die aanzienlijke schade hebben opgelopen. Een gewone acacia zal worden gesnoeid om het dode hout in de kruin te verwijderen. Deze ingrepen zullen worden uitgevoerd volgens de natuurvoorschriften, tijdens de periode waarin deze werken zijn toegestaan.

Derde punt: de vraag over de dolomiet. Hoe zit het met de infiltratie van de dolomiet? Er is vandaag geen enkel element dat het mogelijk maakt een verband vast te stellen tussen het uitstrooien van dolomiet en de symptomen die bij de bomen op het plein zijn waargenomen. Dolomiet is een natuurlijk mineraal materiaal, samengesteld uit calcium en magnesium. Het wordt vaak gebruikt in landschapsaanleg en in halfdoorlatende verhardingen. Wanneer het correct wordt toegepast en niet te hard wordt aangestampt, maakt het de infiltratie van regenwater naar de bodem mogelijk. Bovendien blijven de betrokken oppervlakken relatief beperkt in vergelijking met de doorlaatbare zones die aanwezig zijn op het plein, die overigens blijven zorgen voor de natuurlijke watertoevoer naar de bodem.

Vierde vraag: welke concrete maatregelen neemt of wil het college nemen om het hydrologisch regime van de omliggende straten en van het plein te verbeteren? De middelen die momenteel worden ingezet voor het besproeien worden prioritair gericht op de jonge, nieuw aangeplante bomen, waarvan de hergroei sterk afhangt van de watertoevoer tijdens de eerste jaren van hun leven. Deze capaciteit voor besproeiing kon de afgelopen jaren met name worden versterkt dankzij de geleidelijke vermindering van de jaarlijkse aanplantingen en van het aantal bloemslingers, waardoor een deel van de beschikbare middelen kon worden herbestemd naar de opvolging van de jonge bomen. Dit is een maatregel die wij in het college hadden genomen na overleg, aangezien wij beschikten over vrachtwagens met tanks en lange slangen met elektrische motor om de hangende bloembakken op hoogte te besproeien. We hebben een afweging moeten maken,

omdat we niet alles konden blijven doen. We hebben ervoor gekozen de bestaande aangeplante bomen te bevoordelen. Wat betreft volwassen bomen is de situatie verschillend naargelang hun grootte en de weersomstandigheden: hun waterbehoefte kan variëren tussen 150 en 450 liter water per dag. Dergelijke volumes kunnen op gemeentelijke schaal niet redelijkerwijs worden gecompenseerd door kunstmatige besproeiing. Het behoud van doorlaatbare oppervlakken en de natuurlijke infiltratie van regenwater vormen daarom de meest doeltreffende hefbomen voor hun watertoevoer. In dit opzicht maakt de huidige configuratie van het plein een voldoende infiltratie van regenwater naar de wortelzones mogelijk.

Ruimer gezien moet worden herinnerd dat het afsterven of ontbladeren van een boom niet aan één enkele oorzaak kan worden toegeschreven. Waterstress vormt inderdaad een belangrijke factor in de huidige klimatologische context, maar andere elementen kunnen eveneens de vitaliteit van bomen beïnvloeden. De wortels hebben met name zuurstof nodig, net zoals de bladeren water en licht nodig hebben. Intensief gebruik van een groenzone - we komen terug op de vraag van de interpellatie en van overmatige verdichting - veroorzaakt door betreding problemen voor de gasuitwisseling ter hoogte van de wortels en vormt een probleem voor de infiltratie van regenwater.

De laanbomen worden vaak geplant in plantgaten waarvan de afmetingen beperkt blijven door de vele gebruiksfuncties van de openbare ruimte, met name de uitdagingen op het vlak van mobiliteit, toegankelijkheid en veiligheid. De beschikbare bodemvolumes voor de ontwikkeling van de wortels en de opslag van water zijn daar soms te beperkt.

Ten slotte kunnen verschillende biologische factoren eveneens een rol spelen bij het afsterven van een boom: schimmelziekten, bacteriële ziekten, bepaalde schadelijke dieren of de natuurlijke veroudering van de bomen.

Conclusie: het gemeentelijke bomenbestand kent een constante groei. Sinds ik burgemeester ben, en de verdienste komt mij zeker niet alleen toe, maar we zijn er meteen mee begonnen, hebben we meer dan 1500 bomen geplant en zetten we de groene plantlijnen voort. Dit impliceert uiteraard onderhoud, besproeiing, snoeiwerk, net zoals het onderhoud van groene oppervlakken. Deze evoluties komen overeen met de doelstellingen van versterking van de boomkruinen en aanpassing aan de klimaatverandering, maar ze brengen ook een voortdurende toename van de onderhoudsbehoeften met zich mee. In deze context moeten de gemeentediensten werken met menselijke, technische en financiële middelen die noodzakelijkerwijs beperkt zijn. Een regelmatige opvolging van het bomenbestand is wel degelijk verzekerd.

Het is echter materieel niet mogelijk om alle wenselijke onderhoudswerkzaamheden binnen de kortste termijnen voor elke boom uit te voeren. Er worden dus prioriteiten gesteld op basis van veiligheidskwesties, de dringende sanitaire toestand van de betrokken bomen en de beschikbare middelen, terwijl men erop toeziet een coherent beheerniveau te behouden op het gehele gemeentelijke grondgebied en de beschikbare middelen en erop toeziet een voldoende beheerniveau te behouden op het gehele grondgebied.

Dit is het antwoord dat ik u, in de huidige stand van zaken, kon geven.

Gemeenteraad van 06 juli 2026

Mevrouw Cazalis de Fondouce

Bedankt voor deze elementen. Ik zou, als afsluiting voor mij op dit punt, eenvoudig het belang willen benadrukken van het behoud van het bestaande bomenpatrimonium. Aanplanten, dat is super. 1500 bomen, dat is super. Maar behouden wat al bestaat is nog belangrijker. We zagen het daarnet ook: wanneer je een boom plant, duurt het 20 jaar voordat hij een behoorlijke schaduw geeft. Daarom moeten we er alles aan doen om de bestaande bomen te behouden en niet alleen nieuwe planten. Dus, ik blijf echt op dit punt hameren: wanneer men een boom kapt of een boom neerhaalt die helemaal niet hoeft te worden geveld, dan verliest men in feite 20 jaar.

De burgemeester:

Op zijn minst.

etterbeek.brussels